

Valtuustoaloite: Ylöjärven on jatkettava toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta

Kaupunginvaltuusto 06.05.2024 § 47

”Maksuton toinen aste otettiin käyttöön valtakunnallisesti elokuussa 2021 ja samalla oppivelvollisuus nousi 18 ikävuoteen. Oppivelvollisille myönnettiin maksuttomat oppimateriaalit sen vuoden loppuun asti, jona nuori täyttää 20 vuotta. Muutoksen ansiosta jokainen nuori sai lukion tai ammatillisen koulutuksen tutkinnon suoritettua riippumatta perheen taloudellisesta tilanteesta.

Pelkän peruskoulun oppimäärän suorittaneiden työllisyysaste on noin 45 prosenttia, kun jo toisen asteen tutkinnon suorittaneilla työllisyysaste nousee yli 70 prosenttiin. Toisen asteen tutkinnon suorittaminen edistää siis merkittävästi myös työllistymistä ja osallistumista yhteiskuntaan.

Nyt Petteri Orpon hallitus on päättänyt rajata toisen asteen maksuttomuutta sen vuoden loppuun, kun nuori täyttää 18 vuotta. Hallituksen päätös tarkoittaa, että toisen asteen opinnot tulisivat maksullisiksi kesken opintojen, useimmille viimeisen vuoden osalta.

Maksuttomuus vaikuttaa koulutuksen tasa-arvon toteutumiseen ja vähentää eriarvoisuutta. Vuoden 2022 Lukiolaisbarometrin mukaan 45 prosenttia ensimmäisen vuoden opiskelijoista koki maksuttomuuden vaikuttaneen lukioon hakeutumiseen. Maksuttomuus on vaikuttanut päätökseen erityisesti opiskelijoilla, joiden vanhemmista vähintään toinen on työtön, kumpikaan vanhemmista ei ole korkeakoulutettuja tai joiden äidinkieli on muu kuin suomi.

Hallituksen päätös rajata maksuttomuutta on herättänyt laajaa vastustusta koulutuskentällä. Suomen lukiolaisten liitto on todennut muutoksen olevan erityisen kipeä niille nuorille, joilla on vaikeuksia toimeentulon, terveyden tai oppimisen kanssa. Suomen Vanhempainliitto on sanonut päätöksen olevan ristiriidassa sen tavoitteen kanssa, että jokainen nuori suorittaisi toisen asteen tutkinnon loppuun. Myös opettajien ammattijärjestö OAJ on ilmaissut huolensa uudistuksesta ja todennut sen sotkevan koulutuksen järjestäjien, rehtoreiden ja opettajien arkea. Muutoksesta aiheutuu opettajille lisätyötä ja kunnille hallinnollista byrokratiaa, jonka vuoksi tavoitellut säästöt voivat jäädä saavuttamatta.

Ylöjärven kaupungin ei tule toimeenpanna hallituksen päätöstä vaan jatkaa maksuttomien oppimateriaalien tarjoamista toisen asteen loppuun asti. Hallituksen haitallisista uudistuksista on poikettu paikallisesti myös aiemmin, kun kunnat jättivät toteuttamatta varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja kasvattavia ja subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta rajaavia Sipilän hallituksen päätöksiä.

Maksuttomuuden keskeyttäminen kesken tutkinnon aiheuttaisi Ylöjärvelle hallinnollisia kustannuksia sekä kuormittaisi rehtoreiden ja opettajien työtä. Ylöjärven taloudellinen panostus tulisi osoittaa nuorten koulutuksen turvaamiseen hallinnon lisäämisen sijaan.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää, että Ylöjärven kaupunki jatkaa maksuttoman toisen asteen koulutusta nuorille koko tutkinnon ajan huomioimalla tämä omassa lukiokoulutuksessa sekä vaikuttamalla aktiivisesti

asian edistämiseksi seudullisesti järjestettäväksi sovitussa toisen asteen koulutuksessa.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ym.”

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 181

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen kasvatus- ja opetuslautakunnalle lausuntoa varten.

Päätös: Hyväksyttiin.

Kasvatus- ja opetuslautakunta 22.10.2024 § 115
271/12.00.00/2024

Valmistelija: Sivistysjohtaja Matti Hursti

Seloste ja perustelut: Valtion vuoden 2025 talousarvioesityksessä maksuttoman toisen asteen koulutuksen oppimateriaalin rajaamista koskeva säästö on korvattu vastaavansuuruisilla muilla vähennyksillä toisen asteen koulutuksesta. Korvaavat säästöt kohdistuvat hankerahoitukseen ja ammatilliseen koulutukseen.

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus on siis toistaiseksi jatkumassa nykymuotoisena eikä tarvetta aloitteessa esitettyihin toimenpiteisiin enää ole.

Toimivalta: Hallintosääntö 94 §

Lisätietoja päätöksestä: Sivistysjohtaja, Matti Hursti, p. 050 680 67, matti.hursti@ylojarvi.fi

Esittelijä: Sivistysjohtaja

Päätösehdotus: Kasvatus- ja opetuslautakunta antaa vastauksensa aloitteeseen edellä olevan selosteosan mukaisena.

Päätös: Hyväksyttiin.